

Programa Obrim l'Arxiu – Privilegi de concessió de la Fira de Sant Miquel Emès al setembre de 2021 (Lleida Ràdio UA1)

Guió:

Any rere any, quan l'estiu s'acaba, la calor se'n va i la tardor comença a mostrar els seus colors, Lleida es prepara per rebre una de les fites més destacades que té marcades en el calendari. Com cada setembre, i ja en són quasi 800, la ciutat celebra la Fira de Sant Miquel.

Recordem que les fires són una reunió, generalment anual, en què els mercaders exposen i venen les seves mercaderies durant un període determinat. Aquests esdeveniments que prengueren embranzida durant l'edat mitjana, i eren i són, encara, un element de reactivació econòmica del territori.

És important recordar, que les fires foren un element central en la formació de la xarxa comercial i mercantil a Catalunya, i que amb diferents canvis i múltiples adaptacions, han anat evolucionant per les fires agropecuàries del segle XIX i fins les que coneixem en l'actualitat.

A diferència dels mercats, les fires tenien una jurisdicció superior i la seva autorització de celebració es concedia de forma oficial i solemne. En efecte, la seva fundació depenia del fet que un monarca, mitjançant un privilegi, atorgués protecció al lloc de celebració, seguretat als assistents i una política d'empara als anants i vinents a l'esdeveniment.

La concessió reial de poder celebrar una fira era concebuda pels habitants d'una localitat, i la seva rodalia, com un fet important, sobretot per totes aquelles transformacions socials i econòmiques que aquesta comportava. Aquestes esdevenien un motor dinamitzador d'oportunitats tant per a la població, per ser un focus d'atracció de nous pobladors, com per l'economia pel consegüent augment de la producció, l'increment de la demanda i l'augment dels intercanvis.

El privilegi de celebració d'una fira duia, també, a la millora de les infraestructures viàries i de transport, la construcció de ponts, i la viabilitat de camins, amb la finalitat que fossin prou amples per facilitar el pas d'animals, carretes, mercaderies, etc. així com a creació d'establiments per allotjar als firaires i traginers, la gent de pas i els animals.

Aquestes eren i són, encara, el medi idoni per observar, valorar, guaitar, tocar i triar els productes i les novetats.

Cal recordar també, que entre l'entrellat de relacions comercials que s'establiren entorn el món firal, el desenvolupament de les lletres de canvi i tingué un paper clau. Però aquest és un tema prou important com per a tractar-lo en un altre programa.

La tradició firal a la ciutat de Lleida és ben antiga i està documentada ja en època medieval i, més concretament, el 23 d'agost de 1232, data en què el rei Jaume I va concedir a la ciutat el privilegi de fer una fira anual de deu dies de durada a partir del dia de Sant Miquel, al mes de setembre.

D'aquí el nom, vigent encara avui en dia, de Fira de Sant Miquel.

Entre la col·lecció de més de 600 documents en suport pergamí amb què compta l'Arxiu Municipal de Lleida hi podem trobar dit privilegi de concessió. Aquest és un pergamí de

310x230 mm, escrit en llatí pel notari reial Guillem de Rabassa recull com el Rei Jaume I El Conqueridor concedí el dret de celebració de la fira als cònsols de la ciutat Pere de Marimón, Ramon Clavell, Bernat Gasch i Joan de Safont.

Aquest pergamí, poc més gran que un foli, fa quasi 800 anys que cada setembre converteix Lleida amb el focus de les novetats del món agrari i ramader i, malgrat que la fira actual no té res a veure amb la fira de segles passats el que sí que es manté igual és que continua essent un aparador de productes, de presentació de novetats, d'intercanvi i dinamització del territori i un anar i venir de persones que visiten la ciutat durant el mes de setembre.